

BIBLIA

Az áprilisi elmélkedéseket a soproni „Cs” közösség tagjai írták, sorrendben: Németh László, Schaul Árpád, Csizovszki Zsóka, Szabó András; a májusiakat Lipien Mihály (Budapest).

Április 6. — Nagyböjt 5. vasárnapja — Jn 11,1–45 — Test és lélek feltámasztása

Azt gondolom, hogy jobbára annak idején is, és ma is a test feltámasztása jelentette/jelenti a legnagyobb szenzációt a leírt történetben, mint ahogy Jézus fizikai valójának feltámasztása sem véletlenül alaptézise hitünknek. Mindezeket túl e pár gondolattal mégis arra irányítanám a figyelmet, hogy a test feltámasztásával együtt jár a lélek feltámasztása is! A modern orvostudományunk köszönhetően mi is vissza tudunk már hozni „holtakat” az élők világába, speciális újraélesztések, speciális műtétek, donorok – és hadd ne soroljam tovább – segítségével. Mindezen szenzációk természetesen

címlapokra kerülnek, s a csodával tartják határosnak az adott eseteket.

A lelkek feltámasztása mindezen túl teljesen más feladat, amelyhez teljesen más „szakemberekre” és eszközökre van szükség. A halott lélek számomra azt is szimbolizálja, hogy olyan emberrel állhatok szemben én magam is, aki nemcsak az Isten országa ügyének szempontjából halott, de még az e világot is halottként szemléli. Ezeket az embereket feltámasztani, ezekben „lelket önteni”, „lelket verni beléjük” már lehet az én feladatom is. Hit kérdése – nem pedig szakértelemé –, hogy el tu-

dom-e hitetni először is magammal, hogy képes vagyok megmenteni egy lelket, valamint a kiszemelt személlyel is el tudom-e hitetni, hogy többre, jobb sorsra érdemes, mint eddigi életében. Hinni valamiben és elhithetni azt a valamit – csodákra tesz képessé önmagamat és az „áldozatot” illetően is.

Elhiszem-e, hogy a legmélyebb szakadékokból is, a halál torkából is van kiút? Elhiszem-e, hogy amíg él a hitem, addig él a remény is? Mindezeket el tudom-e hitetni esetleg másokkal is..., még akkor is, ha ezen „hőstettemmel” nem kerülök egyetlenegy címlapra sem...?

Április 13. — Virágvasárnap — Mt 21,1–11 — Felismerni a valódi Jézust

A mai vasárnapon az Egyház Jézus jeruzsálemi bevonulására emlékezik. Ez az utolsó vasárnap Húsvét előtt. Amikor az elmélkedést írom, éppen Advent van, Karácsonyt várjuk...

Első gondolatom az volt, hogy nem könnyű Karácsonyt várva a Húsvétkor történetéről elmélkedni. Sokat töprengtem arról, hogy mit írhatnék, mi az a közös pont, ami mindkét időpontban aktuális üzenet. Próbáltam elképzelni mindkét esemény történéseit, próbáltam behelyezkedni a cselekménybe... Arra jöttem rá, hogy mind a karácsonyi Gyermekekben, mind a Jeruzsálembé bevonuló „Királyban” nehéz felismerni a valódi Jézust. Nagyon könnyen szem elől téveszthetjük a lényegét.

Így történt ez a virágvasárnapi tömeghisztériában is. A tanítványok és a nép az önmaguk által elképzelt, megálmódott királyt látták bevonulni Jeru-

zsálembe. Végre minden összeállt: a tömeg ujjong, a farizeusok nem mernek fellépni, végre most elhozza Izrael számára a szabadulást, és – nem mellékesen – bizonyára ők is fontos pozíciót kapnak majd az új királyságban... Az ünneplés ennek az ideának szólt, és – mint ahogy azt néhány nap múlva tapasztaljuk – a kiábrándultságuk, álomból ébredésük „jutalma”, hogy keresztrefeszítik a ma még ünnepezt „királyt”.

Ha a tanítványok megértették volna Jézus tanításának a lényegét, ha felismerték volna, hogy milyen országról, milyen királyságról beszélt az előző három év során, nem lett volna ez a nagy bevonulás...

A mi életünkben is veszélyes, ha a saját elgondolásunkat akarjuk „ráhúzni” Jézus személyére. Gyakran előfordul, hogy megcsúsztatják a fejünkben, szívünkben egy – gyakran jó szándékú – elmélet, és eh-

hez keressük a különböző mondatokat a Bibliából, ehhez próbáljuk igazítani Jézus-képünket. Így teszi ezt minden Egyház, minden kisebb-nagyobb keresztény közösség... és így tesszük gyakran mi is. Mégis, ha körbenézünk, azt látjuk, hogy bár ugyanahhoz a Jézushoz tartozónak mondjuk magunkat, nagyon fontos dolgokban különbözünk, és – ami a nagyobb baj – ujjal mutogatunk a másokra.

Fontos lenne felfedezni – ahogy Karl Herbst nevezi – a valódi Jézust! Fontos lenne megtisztítani a sok rárakódott elmélettől, hagyománytól, mítosztól, és felfedezni, hogy ki is ő, mit is akart elmondani nekünk az Atyáról!

Úgy gondolom, hogy ehhez nem kis bátorságra és nyitottságra, valamint sok-sok átímádkozott, átelmélkedett időre van szükségünk. Nekem is, Neked is, mindannyiunknak... Segítsen ebben minket Jó Atyánk!

Április 20. — Húsvétvasárnap — Mt 28,1–10 — Asszonyok a sírnál

Az élet nagy pillanatai: a születés és a halál az asszonyokra van bízva. A bábákra és a siratóasszonyokra. Talán ők képesek leginkább elfogadni a megváltoztathatatlant, amikor nincsenek érvek, meg akarat, meg „csak azért is”, meg „majd én megoldom”. Ezekben a pillanatokban csak a teljes jelenlét és odaadás lehetséges. Az átmenet pillanatai ezek. A nem-létből a létbe, illetve a létből a nem-létbe. Kísérők ők, a megtestesülés és az átlényegülés kísérői.

Így érthető, hogy Jézus sírjánál is ők jelentek meg először. A test gondozása, ellátása a halál után legalább olyan fontos, mint a fürdetés és a pólyázás a világrajövetel után. A végső gondozást akarták elvégezni, a test utolsó rendbetételét. Vitték könnyeiket és olajos edényeiket. Szótlatlanul, lehajtott fejjel, már megkezdve magukban a sirató dalokat, lépkedtek a sír felé. Három év élményeit, tapasztalatait, tanítását vitték magukkal. Fájdalmukat akarták kisírni, csodálottságukat, reményvesztettségüket.

És ebben a kiüresedett lelkiállapotban mi az, ami megtörténhet? A csoda! Egy angyal egy hírről, és már repült is a lélek. Elmúlt a csalódottság, a fájdalom, a reményvesztettség. Egy villanásra átváltozott minden. A jelenlétet megtöltötte az öröm. És az örömben létrejött a találkozás. A Feltámasztott lépett eléjük.

Az asszonyok a sírnál nagy utat jártak be. A teljes elvesztettség állapotából átléptek a túlradó öröm állapotába. És ezt a hírt vitték, vitték, vitték... és ma is így hisszük. Az Úr feltámasztott!

Április 27. — Húsvét 2. vasárnapja — Jn 20,19–31 — Kétely és hűség

Eredetileg ezzel a szakasszal ért véget János evangéliuma, a további versek utólagos betoldások. Ennek megfelelően formailag szépen kidolgozott, fontos mondanivalót hordozó szakasszal van dolgunk. János evangéliuma különben is kiemelkedik irodalmilag a többi közül, számtalan csodás történettel és Jézus szájába adott, szerethető gondolattal ajándékozza meg olvasóját, olyanokkal, amelyek egy életre az ember lelkébe vésszönek. Ezekből itt is akad bőszéggel, elég, ha csak az „amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket” mondatra gondolunk, vagy a „Boldog, aki nem lát, és mégis hisz”-re, amelyet szellemesen olykor kilencedik boldogságnak is mondanak. Azt is megtudjuk, hogy az apostolok félték, és bezárkóztak. Együtt félték, egymást erősítve/gyengítve.

Ebbe a reményvesztettséggel átítatott enteriörbe lép be Jézus, és a Közel-Keleten elterjedt legszebb köszöntéssel – „Békesség veletek!” – köszönti barátait.

A történet egyik főszereplője Tamás apostol, akinek a karakterét János evangélista rajzolta meg a számunkra, az ő írása nyomán emelkedik ki a többi apostol közül. „Az iker”, „a hitetlen”. Ez utóbbi különösképp rajta ragadt, közsztöt is képeztünk belőle: tamáskodik, amit arra mondunk, aki kételkedik valamiben. Kaphatott volna más jelzőket is, a bátort és a hűségest, mert korábban ezzel tüzelte elbizonytalanodott társait: „Menjünk mi is, haljunk meg vele együtt” (Jn 11,16)! Az utókor azonban így bánt el Tamással.

Sokan ma is úgy gondolják, hogy nem helyénvaló a kételkedés. Azt is gyakorta tapasztalhatjuk, hogy már egy-egy kérdés feltevése is gyanút kelt. Mindig voltak, ma is vannak olyanok, akik szívesen birtokolják a válaszadás jogát, legtöbb esetben a kérdésését is. Jézus azonban nem ilyen.

Tamás példája arra mutat rá, hogy a kételkedés távrolról sem azonos a hűtlenséggel. Az apostol minden bizony-

nyal csalódott (de ezzel aligha van egyedül), mégis kitart, nem válik árulóvá, még abban az értelemben sem, hogy csendesen hazamegy a családjához, holt ezt nyilvánvalóan megtehetné. Tamás marad, mert hűséges, mert szereti az Urat, akiért meghalni is kész volt, és akit a többiekkel együtt neki sem sikerült maradéktalanul megértenie.

Jézus tudja mindezt. Ahogy azt is, hogy nemcsak Tamásban támadt kétely, de egyedül ő volt az, aki mert ennek hangot is adni. És az Úr utánamegy, mint a jó pásztor az elveszett bárányának. Neki ő is épp olyan fontos, mint a többi apostol. Az ő országában neki is helye van. Milyen különös, hogy a magdalai Mária, a leghűségesebb nem érintheti meg, de Tamás, a „hűtlen” igen. Ha ez az ára az ő útra találásának, hát legyen!

Tamás Jézus-élménye ezért radikálisan személyes. Övé a tizedik boldogság: Boldog, aki olykor kételkedik, kérdezni bátor, mégis hűséges marad urához (övé lesz a megtapasztalás).

Május 4. — Húsvét 3. vasárnapja — Lk 24,13–35 —**„... hogyan ismerték föl a kenyértörésben”**

Minden reggel 4 óra körül szoktam felébredni és felkelni. Feleségem és a kislányunk még alszik, amikor megkezdem hajnali lépcsőimámát: „Szívem első gondolata hozzád száll fel, internet és koffein...” Miután sikerült életképessé tenni magamat, jöhet a kaland. Rosszabb esetben bizonyágtétel következik, amelyben bebizonyítom (csak azt nem tudom, kinek), hogy 57 évesen is fiatalokat felülmúló munkateljesítményre vagyok képes, ezért nekiallok a hivatali laptopon dolgozni. Jobbik esetben – kihasználva a hajnali csendet és nyugalmat – útra kelek.

Mostanában a XX. század kezdetére megyek vissza olvasmányommal, mégpedig egy Bolle nevű csavargó társaságában, aki korábban kiváló szivarkészítő volt, de a gépesítés a csavargók sor-

sára juttatta. Svédországi csavargásaink során ő tanított meg arra, hogy ne pálcát törjek, hanem kenyeret. Bolléval mi már ismerjük egymást, összeszoktunk az úton. Nem az első alkalommal vagyunk együtt, közel tíz éve egyszer már bejártuk ezt az utat. Akkor is és most is „Messzi volt Klockrike” (Harry Martinson). Időnként azért mérges vagyok rá, mert minden másról elvonja a figyelmemet. Ha együtt vagyunk, teljesen kisajátít magának. Mondom is neki: „Bolle! Már negyed hét van!”

Elindulok hát az emmauszi úton, mert nekem korábban meg kell érkez-nem, mint a lányoknak. Teát főzök, gondosan megterítem az asztalt, mindenkinek a helyére odateszem a megszokottat és kedvenceket. Az asztalterítés legvégén kezembe veszem a kenyé-

ret (ha lehet, akkor lipótít), szeletekre vágom, és mint az asztal legszebb díszét teszem oda. Közéleg a mindennapi ünnepi találkozás. Szólok a lányoknak, hogy jöhetnek az emmauszi asztalhoz. Jólesik a közös reggeli étkezés. Napi rendszerességgel elhangzik feleségem felszólítása: „Egyél, kislányom, mert nem lesz erőd a Patronában!” De neki van ereje. A 880 grammal születettnek. Talán azért, mert attól a közös asztaltól indul el nap mint nap, amely visszavár mindenkit.

Wille Marxsen teológus írja, hogy az Újszövetség az egyház legrégebbi megmaradt prédikációs kötete, amelyben fontos szerephez jutott a közösségi eucharisztia. Nálunk is eucharisztia van minden reggel. Ezekben a napi kenyértöréseken Valaki mindig ott van velünk.

Május 11. — Húsvét 4. vasárnapja — Jn 10,1–10 — „Én vagyok az ajtó!”

Nekünk dupla bejárati ajtónk van. Pontosabban kétszárnyú ajtó, no meg egy hatalmas vasrács. Szerintem majdnem szép. Néhány éve betörték hozzánk, feltúrták az egész lakást. Síralmas volt látni a szekrényekből kidobált ruhákat, a mindent elborító felfordulást. Nem annyira az elvitt értékek miatt rendültünk meg, hanem azért, mert valakik hivatlanul és váratlanul beléptek intim világunkba. Nem vagyunk zárándok típusú család! Szeretünk odahaza lenni. Az „akol” biztonságos, meghitt közege összetart minket. Ha délután fél

hatkor nincs mindenki odahaza, akkor izgatottak vagyunk. De aki eljön hozzánk, és megtisztelti otthonunkat, mindig jól érzi magát.

A mai vasárnap evangéliumi részlete a jó pásztor példabeszédét állítja elénk. A történet hivatalos egyházi tanítás szerinti szereposztása könnyen azonosítható: Akol = Egyház; Juhok = a Jézust követők; Ajtó = Jézus; Béres = aki csak kényszerűségből van a juhokkal; Tolvaj, rabló = aki félrevezet, és pusztít az akolban. Ezen a vasárnapon felerősödik a katolikus egyház és a katolikus

hívek identitása, mert a szentmiséken tudatosul egy továbbfejlesztett szereposztás, amely szerint Akol = római katolikus egyház; Juhok = katolikus hívek; Ajtó = Jézus, pápa, püspök, pap; Béres = rossz egyházi vezető; Tolvaj, rabló = szekták, nem katolikusok, liberálisok.

Ezek mellett a szereposztások mellett azonban van egy egyéni, ha úgy tetszik családi, közösségi értelmezésű szereposztás is: Akol = a család, a közösség ahová tartozom; Ajtó = a valódi Jézus megismerése, hogy ne rossz ajtón át

közlekedjem; Béres = akik körülöttem élnek, de ha bajba kerülök, elhagynak; Tolvaj, rabló = akik időt, pénzt és szeretetet lopnak tőlem és a családomtól.

Este van, feleségem hazakísérte a gyereket a Patronából. Én is hazaérek.

Mielőtt közösen megbeszélhetnénk a mögöttünk hagyott napot, mielőtt németből foglalkoznánk a kislánnyal, mielőtt leülhetnénk a közös vacsorához, megérkeznek az időt rabló, véget nem érő, értelmetlen telefonhívások. A nap

végén beletörődünk kifosztott sorsunkba, és szélesre tárjuk a rablók előtt az ajtókat: bekapcsoljuk a televíziót.

Lefekvéskor nap mint nap letesszük a szent fogadalmat, hogy holnaptól (talán) másként lesz. Úgy legyen!

Május 18. — Húsvét 5. vasárnapja — Jn 14,1–12 — „Atyám házában sok hely van!”

Ötven év felett az előrelátó ember megkezdí a tudatos csomagolást. Ez nem jelent pesszimizmust, elkeseredettséget vagy lemondást a biológiai és szellemi élet örömeiről. Eddig is tudtuk, hogy ha egyszer megszülettünk, akkor el fog jönni az a pillanat is, amikor biológiai életünk befejeződik. Eszembe jutnak két éve elhunyt apósom tréfás szavai: „Milyen jó, hogy az ember nem tudja, mikor fog meghalni, mert akkor előtte fél évig mást sem csinálna, mint búcsúzkodni.” Pedig annak is megvan a jelentősége, ha eltávozásunk időpontja már aránylag pontosan meghatározható orvosilag. Ez a helyzet lehetőséget ad a tudatos felkészülésre. Szétválaszthatjuk életünkben az értékes bűzát a haszontalan konkolytól, hogy rátaláljunk arra, ami fontos és értékes. Él egy számomra kedves felszámoló hölgy, akinek a NAV-ban halálhírért keltették. Megkönnyeztem, mert rendes és kedves volt. Rá egy évre

szembetalálkoztam vele. Láttam rajtam, hogy valami nincs nálam rendben, ezért elmondta, hogy a halálhírért keltették. Elmondása szerint valóban nagyon súlyos beteg volt, és megfogadta: ha meggyógyul, nem a munkájának, hanem csak a családjának fog élni. Meggyógyult, de fogadalmát nyugdíjasként sem tudta megtartani.

A mai vasárnap evangéliumi részlete Jézus búcsúbeszédének nyitánya. Felkészülés az elkerülhetetlenre. Azért mond búcsúbeszédet a tanítványoknak, hogy békesség legyen bennük (Jn 16,33). Ez a szerkesztett beszéd a mennyei hazáról, a Vigasztaló elküldéséről, a békesség ajándékozásáról, a világ részéről megnyilvánuló gyűlöletről és legfőképpen a szeretet parancsáról szól.

Jézus nem egy gyógyíthatatlan betegség közepedő befejezésének, nem is hosszú évtizedek sikeres életének ágyban és párnák közti lezárására készül.

Az ő búcsúbeszédének más az élethelyzete. Nála a politikai körülmények és az igazsághoz való hűség ragaszkodás határozza meg életének nagyon gyorsan bekövetkező időpontját. Tudja, hogy halála után a tanítványoknak mindent újra át kell gondolniuk. Erősíti apostolait a jelenben („elküldöm a Vigasztalót”), és a vele sorsazonosságot vállalókat a jövőben („Atyám házában sok hely van”).

Ötven év felett az ember már búcsúbeszédében is gondolkodik. Amikor eljön (ha eljön) a nyugdíj ideje, a nyugdíjas búcsúztatón vajon beszélhetek-e hitelesen arról, hogy életünknek nem célja a munkának élés, ha időm jelentős részét a munkahelyi munkával töltöttem el. Még van időm az életem átgondolására. Elbúcsúzni annak könnyű, aki mögött olyan hiteles élet van, amelyben a szó és a tett egymást támogatva válik jakobi létrává, amelyen az Atya házába lehet feljutni.

Május 25. — Húsvét 6. vasárnapja — Jn 14,1–21 —

„Vigasztalót ad nektek, az igazság Lelkét.”

Amikor a mai vasárnap szentírási részletéhez kezdtem el összeszedni gondolataimat, nem nagyon akart megszólalni a szöveg. János evangéliumával különben is gondban vagyok, mert ez a nyelvezet nem olyan egyszerű, mint a szinoptikusok („együttlátók”) által elkészített szöveg. Nála erőteljesen érvényesül korának meghatározó szellemi áramlata, a gnoszticizmus. A jézusi eseményeknek sokfajta megközelítése született meg az első század második felében, de végül hivatalosan elfogadottá és elismerté a Máté, Márk, Lukács és János szerinti evangélium lett. Áttekintve a szinoptikusokat (Máté, Márk, Lukács), nem találtam rá olyan határozott és egyértelmű részre, amelyben Jézus megígérte volna a Parakléoszt (ügyintéző, ügyvéd, buzdító, vigasztaló, segítő). Ez a leírás János evangélista sajátos megközelítése. A szinoptikusoknál a Lélek a szentháromságos Isten egyik részeként jelenik meg, Jánosnál viszont jelentős szerepet, feladatot kap.

Kíváncsi voltam, hogy amikor a hetvenes évek közepén Bulányi Gyurka bácsi által írt Keressétek az Isten Országát!

(KIO) olvastuk – az átütőpapírra indigóval, 10 példányban gépelt szöveget –, mit tanultunk erről a szentírási részről. Legnagyobb meglepetésemre és örömmre a KIO mind az öt kötetét megtaláltam a Magyar Elektronikus Könyvtárban (<http://mek.oszk.hu/katalog>). János evangéliumának 14. fejezetéhez kapcsolódóan a következő olvasható: „Ez a világ nem ismerte meg az Atyát (Jn 17,25). A Szentlelket sem képes sem látni, sem megismerni, sem megkapni (Jn 14,17). Ez a világ nem látja Jézust (Jn 14,19), és nem is hisz Benne (Jn 16,8-9)” – KIO, V. könyv, 791. oldal. A következő fejezetcím fájdalmasan foglalja össze a valóságot: „Ez a világ áthidalhatatlan ellentétben van Jézus tanítványaival.”

Az elméleti megközelítések után felvetődnek a gyakorlati kérdések. Vélünk van-e a Vigasztaló? Milyen tények bizonyítják ezt? A Vigasztaló ott van jelen, ahol Jézus tanítása megértésre és befogadásra talált. Ahol keveset értettek és fogadtak be belőle, ott a Vigasztaló szerény mértékben, esetleg eltorzított formában van jelen. Ahol pedig Jézus (valódi, nem pedig félre-

gyarázott) tanítása a maga teljességében befogadásra talál, ott egyértelműen megtapasztalható Isten jelenléte. Ki-ki nézzen magába, és nézzen szét maga körül!

Elmosolyodom, amikor az elmúlt 50 év pápáit nézem. Aranyosak, okosak, népszerűek. De foglyok. A Vatikán és a népszerűség foglyai. Ebből a kettős börtönből nincs szabadulás. Nagycsütörtökön fiatalok lábát mosni, a vatikáni közös menzán étkezni, hajléktalanokkal együtt ünnepelni a születésnapot, és sorolhatnám azokat a szimbolikus tetteket, amelyek Ferenc pápának a fogságból való kitérés öszinte, de reménytelen kísérletei. A népszerűség új formáival marad a Vatikán foglya. Pedig szerintem érzi, hogy mit kellene tenni. Ma is nagy szükség van a Vigasztalóra, a Segítőre, az Igazság Lelkére. Mindannyian saját elképzeléseink és megszokott kényelmes életünk foglyai vagyunk. Szembesítenünk kell magunkat, hogy mi mennyire távolodtunk el a példát és utat mutató Jézustól. Vissza kell találnunk az Útra: Isten Országának szünet nélküli keresésére. Csak így lesz közöttünk és bennünk a Vigasztaló, az Igazság Lelke.